

## פרח בשר

נועם גלזר

← לפני כמה שבועות נכנסתי לחנות ספרים בירושלים, בחיפוש אחר ספר מסוים. בדרך אל היציאה קלטה עיני, בקופסת עץ ובין ספרי ילדים אחרים, כותרת מוכרת: **”אבא ארך הרגליים”**. חזרתי אל המוכרת ורכשתי את הספר. בלילות הבאים, בקצוות שנותרו מן הערות, קראתי את הספר בהתרגשות, מעלעלת בדפיו יתר על המידה למרות ריח הטחב או העובש שדבק בו. יד שנייה.

ולשכלל את כתיבתה. ואכן, לאחר הפרולוג הקצר, הספר מורכב ממכתביה לתורם, רומן אפיסטולרי לקוראת הצעירה.

הגילוי—היזכרות הראשון ובהחלט מצער שציפה לי, אך שעליו לא אוכל להתעכב, הוא שאותו תורם בעל כוונות טובות אך אקסצנטרי, אותו אדון, אב רחום וחנון, בעל בית — אותו אדם שהיא מכנה בכפיפות אוהבת **”אבא ארך הרגליים” (Daddy-Long-Legs)** הופך—מתגלה בסופו של הספר לאהובה. לאורך כל הספר, הוא מושך כמה שניתן בחוטים מאחורי הקלעים כדי להוביל אותה, התמימה, אל בין זרועותיו. הצטערתי על היתומה המסכנה ובמידה מסוימת הצטערתי גם על עצמי, שאותה חוויית הנאה והתגלות שהייתה לי מהקריאה בספר כילדה, חמקה לבלי שוב.

לא זכרתי הרבה מהספר, מסתבר, אבל את עצם חוויית ההתגלות זכרתי. תוכנה של

אותה התגלות היווה את גילוי—ההיזכרות השני. בקריאה שנייה התפלאתי למצוא, ממש שם בין דפי הספר, את אותו חלום עתיק יומין וילדי שהיה לי — להיות סופרת. זכרתי שקראתי את הספר בימים בקיבוץ מגידו, אי שם סביב כיתה ג'. התקלות מקרית במהלך סידור חפצי ילדות בבית אמי, איששה זאת. בכרטיס הקוראת שלי מספריית הקיבוץ, בין ספרים כמו **”בדיחון בית הספר”** וצמרמורת 4, מצאתי גם את הספר הזה רשום. באותן שנים בדיוק התגבש לי לראשונה החלום לכתוב, ולא סתם לכתוב, אלא להפוך לסופרת ממש. עתה ידעתי מהיכן שאבתי את הניסוח המדויק והמוחלט הזה. חזרה אל הספר בעיניים בוגרות עוררה בי תמיהה, איך יכולתי לאמץ את החלום הזה בשתי ידיים.

ראשית, כיצד יכולתי להפנים חלום כשהוא כתוב כך? הספר נכתב על-ידי ובסטר ב-1912 ותורגם לעברית לראשונה

(בתרגום **שאותו קראתי**) על-ידי אפרת כהן ב-1960. נקודת המוצא שלו, אם כן, הלשונית והאידיאולוגית, הייתה רחוקה ממני כמעט מאה שלמה ושנות אור כבר אז, לקראת אמצע שנות התשעים, ודאי היום. בנוסף, תרגום האנגלית הארכאית, אל העברית עם סגולותיה ונסיותיה הייחודיות, הוסיף קשיים. ואכן הלשון התגלתה לי עתה כנוקשה ומליצית לעתים עד אימה. המשפטים המהונדסים בלית ברירה בתחביר מלאכותי וזר, המילים המחזיקות בקושי רב־ספק בהצלחה במקום שהוקצה להן על הגשר העקלקל יציר־הכלאיים, מעל שלד השפה הזרה. קטע קצר מדגים את השפה ואת הלך־הרוח הכללי:

**”התראה, אבא, אני שוקעת בעבודה, ועיני מופנות בעקשנות הצידה מכל פתוי. אנא, אל תרגז עלי, ואל תחשוב שאינני יודעת להעריך את טוב לבך — אני יודעת, ואדע תמיד. הדרך היחידה בה אוכל לגמול לך, היא להיעשות אזרחית-מועילה מאד (האם נחשבות הנשים אזרחיות? סבורתנו שלא); אם כן, לפחות לאדם—מועיל—מאד. וכשתביט בי תוכל לומר: ”אני נתתי לעולם את אדם—מועיל—מאד זה” (עמ' 169).**

וכמו כדי להוכיח את הפנמת החלום בניסוחו המדויק, כמה שנים אחר כך, בזמן הפרוע של חטיבת הביניים, עם היעדרויות תכופות מאד מלימודים וסמים מוקדמים, כשהצלחתי לנתב את הריגשה והזעם האצורים אל חוג דרמה עם עוד כמה חברות פרועות, התנקז—התגלה לו הניסוח

אל הדף. במחזה שמצאתי עצמי כותבת, על בית זונות אנגלי עתיק מכל הדברים, הופיעה במלוא הדרה איזו מליצות בלתי אפשרית בעברית. והמורה המעט פרוע אף הוא מעט חלקלק קרא והופתע. הוא לא ידע שאני לא רק חיה רעה, וגם, הוא אמר: **מאיפה השפה?**

וההופעה הזאת מזקקת עבורי, שתמיהתי אל מול החלום לא נבעה רק בשל ריחוקה הפלסטי של השפה, אלא גם בגלל השינוי שחל ביחסי אל המילים עצמן. אותה שפה מעונבת ומרוחקת של התרגום, שהפנמתי ודיברתי במחזה, לא יכולה הייתה להיות זרה יותר להווייתי הנאבקת לכל



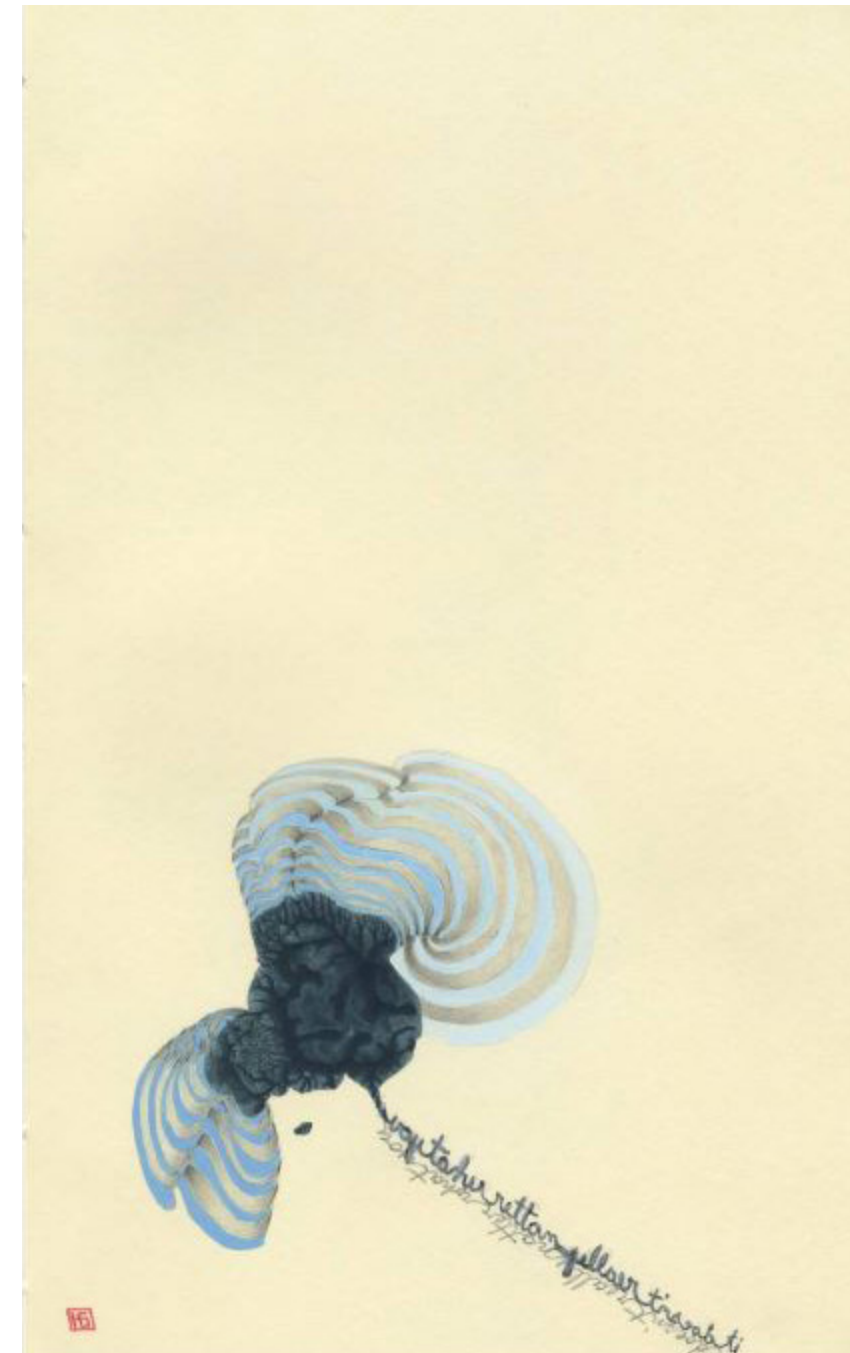
Give/Get, Heather Goodwind, Acrylic paint, Ink, Polycolor pencil, 2007

עבר באותם ימים. היא חשפה את העתיד לבוא, את פוטנציאל ההיפרדות של המילים ממני. במהלך יותר מעשרים השנים שחלפו, מלבד אותו גרעין מנוסח בלתי ניתן לאיוד מוחלט, להשמדה, הכתיבה עצמה הלכה וחסרה, היא נמוגה והופיעה כטריק של סבא קוסם שהיה לי מבין האצבעות, מהאצבעות. ידעה גם להיקבר חיה. ככל שגדלתי, היא הלכה ורחקה ממני, כסוגים שונים של פערים שהתגלעו ורופפו את לכידותי: ביני לבין עצמי, בקרב מה שחשבתי שאני מבינה על עצמי ועל העולם מסביב, בין מה שיכולתי לבטא במילים לבין מה שהתגלה, שנחשף, מתחת לפני השטח. לב לבו של החור היה, שהמילים המוסבות כלפיי, כלפי מה שביקשתי ללכוד, לדבר עליו, מה שחשבתי לתפוס בידיי — כל זה התרופף וחסר. ותחת זאת, התשוקה שלי החלה לנבוע מחריצים שונים, לבשה צורה אחרת משחשבתי (אף שידעתי כל הזמן, אבל מה ידעתי), רק כדי לפשוט וללבוש שוב

עורה אחרת. המילים הבטוחות והמוסדרות והקבועות כנעצים בעור כבר לא היו טובות לי, איבדו אחיזתן, חומר שאינו נדבק או נכלב אל העור. במקום המילים, לא חדל לקרוץ לי הבשר.

אבל המפגש הראשוני המאוחר להפתיע עם הבשר של האחרת, אחרי שכבר חשבתי שידעתי את הגוף, דווקא החזיר אותי אל הכתיבה. שהרי הכתיבה הייתה הראשונה לגלות לי זאת, בהיסח הדעת, כשהתכוונתי לומר משהו אחר, לספר סיפור לא שלי. מן המים עלו בזה אחר זה גופים, של נשים בעיקר, לא רק, תמיד גופים מעורבבים תודעות, נשמות, סיפרו לי מה טורד את מנוחתי (בשרי). מה מעסיק אותי. ומצאתי עצמי חוזרת אל המילים, עם חשדנות ומודעות בלתי ניתנת למחיייה לפער (בלתי ניתן למחיייה אף הוא). כיצד לכתוב כשאי אפשר ללכוד את הדברים? שהרי התשוקה שלי היא לא רק (והרי פעמים אני עדיין מרגישה לצערי, לצערי), אינה ניתנת

להגדרה, ללכידה, נזילה. האהבה והתשוקה שלי היא גוף-נפש (בשרוח) שעומדת מולי במפגש, והיא התגלתה לי צווארים ומחוות כתפיים שונות, והיא הרבה אישה, בשר רך ונוקשה באלפי כיוונים. אבל פתאום עורף גברי או כף יד מעוררת גל אל שכמה, או פנים שאין להן מין אחד. ושוב ירכיים.



Write, Heather Goodwind, Graphite, Ink and Acrylic on Paper, 2008

אבל איך לכרוך את המילים מסביב לבשר? איך לכרוך את הבשר מסביב למילים בלי להגביל, לתת לשניהם, יהיו איך שיהיו, לנשום. ובפנים אחרות — איך לתת לעצמי לחיות מבלי להיטרד כל הזמן, עם אותה הליכה עם גבי קדים פניי לאחור אל עבר הריסות של מה שהיה ופוספס או נגמר, ורק משום שעבר ולא ישוב עוד, אני יכולה לומר לי מהו, ולא יקום להתנגד ולהרגני.

מאות ספרים וחוויות גוף אחרי 'אבא ארך הרגליים', בתנועתי, אני מזהה תנועה חברה. מגי נלסון, כותבת ומבקרת, בספרה *The Argonauts (2015)*, חוזרת ושואלת האם מילים בכלל יכולות לומר, האם הן מצליחות לבטא ולתפוס ואיך הן עושות זאת. המתח הזה בין המדובר לאילם, בין הנאמר לזה שלא יכול להיאמר, אינו מרפה את ידיה, להפך — הוא המניע לכתיבתה. נלסון שואלת שאלות שונות על שפה, גוף, מיניות, תשוקה, וזהות, ובתוך כך מחוללת את תנועת כתיבתה. שאלותיה מהדהדות את שאלותיה של ירושה (לימים ג'ודי) המלוות ומאפיינות את מכתביה: "התראה עד כמה רעת-לב אני?" (עמ' 28), "האם לבטח אתה במצב-רוח טוב?" (46), וכך: "ואם לא תמצא חן בעיני, הלא יהיה זה איום?" (עמ' 67) ועוד רבות ורעות. אך בעוד שאלותיה של ירושה — ג'ודי קפואות, כפופות, מגוחכות, ובעיקר — חד-כיווניות (ומה סמלי ומחריד יותר משאלות שאין להן אף פעם מענה?), נלסון עוברת דרך תשובות שונות, שמפעילות אותה בתורן, אף פעם לא סופיות, נעה

תוך חיפוש קדחתני בכתבים תיאורטיים, בדיבור עם עצמה ועם אהוביה. כך הכתיבה-תשוקה מלמדת אותי, במקום היקבעות-תנועה. תחת ניסוח מן המוכן המאומץ מבחוץ, שכשור של הגוף במי(לי), התחקות אחר האדוות הנוצרות מכך — פרחי בשר המצטיירים להם על המים, ואחר נמוגים אל הזיכרון.

—  
נועם גלזר, כותבת ולומדת לתואר שני בספרות חז"ל באוניברסיטה העברית.